

Tieliikennelainsäädäntö uudistuu

Kimmo Kiiski

Tieliikennelainsäädännön uudistaminen

- **Tavoitteena**

- Koota yhteen tieliikenteessä käyttäytymistä koskeva lainsäädäntö
- Poistaa tulkinnanvaraisuutta ja puutteellisuuksia.
- Edistää liikenteen sujuvuutta ja turvallisuutta, parantaa tienkäyttäjien yhdenvertaisuutta ja vaikuttaa ympäristön tilaan myönteisesti.

- **Mikä muuttuu**

- Normisto kootaan yhteen ja yksittäisten säännösten määrää vähennetään.
- Kirjoitustapaa täsmennetään ja yksinkertaistetaan.
- Ministeriö valmistelee pykäläehdotuksia, lausuntokierrokselle 2016. Pääosin voimaan noin 2018.

Uusi tieliikennelaki

- 7 lukua
- Noin 200 pykälää
- 15 liitettä (ml. liikenteenohjauslaitekuvasto)
- Useita lainmuutoksia
- Valtioneuvoston asetus liikenteenohjauslaitteiden käyttämisestä
- Trafille ja Liikennevirastolle määräystenantoimivaltuuksia
- ITS ja tieliikenteen sosiaalilainsäädäntö liikennekaareen

1 luku Yleiset säännökset

- Soveltamisala
- Määritelmät

2 luku Tieliikenteen periaatteet

- Tienkäyttäjän yleiset velvollisuudet
- Tienkäyttäjän ennakointivelvollisuus
- Varovaisuusvelvollisuus muita tienkäyttäjiä kohtaan
- Turvallinen ajoneuvon kuljettaminen
- Ajoneuvon käyttäminen tiellä
- Yleinen auttamisvelvollisuus

3 luku Liikennesäännöt

- Yleiset liikennesäännöt
- Jalan kulkeminen
- Ajoneuvon kuljettaminen
- Raitiovaunun kuljettaminen
- Liikennesäännöt moottoritiellä

4 luku Liikenteen ohjaus

- Liikenteenohjaajat
- Liikenteenohjauksen merkit
- Liikenteenohjauslaitteet
- Liikennevalot
- Liikennemerkit
- Muut liikenteen ohjauslaitteet

5 luku Ajoneuvon käyttäminen

- Suojalaitteet ajon aikana
- Tekniset laitteet ajon aikana
- Ajoneuvokohtaiset nopeusrajoitukset
- Renkaat ja nastat
- Ajoneuvon kuormaaminen
 - Tavarakuljetukset
 - Henkilökuljetukset
- Moottorikäyttöisen ja hinattavan laitteen kytkeminen
- Valaisimet ja heijastavat kilvet
- Maastoajoneuvon käyttäminen

6 luku Liikennevirhemaksu ???

7 luku Erinäiset säännökset

- Liikenteenvalvonta
- Poikkeussäännökset
- Tien tilapäinen sulkeminen
- Työn tekeminen tiellä
- Liikennetrikkomus
- Tien tilapäinen sulkeminen
- Muutoksenhaku
- Ym.

Keskeisiä teemoja

Yleiset säännöt

- Soveltamisala (erit. suhde maastoliikenteeseen)
- Yleisten periaatteiden suhde sääntöihin
- Risteys (määritelmä)
- Liikenneympyrä (määritelmä)
- Suojatie (merkitseminen)
- Yleiset nopeusrajoitukset (taajama, sen ulkopuolella)
- Ratikka ja muut tienkäyttäjät (väistäminen)
- Etusijajärjestys (säännöt vs. ohjauslaitteet risteyksissä)

Ajoneuvon kuljettaminen

- Ajoneuvon kuljettaja (mikä on?)
- Automaattinen ajaminen (millä ehdoilla?)
- Pysäköinti (jakelupysäköinti, vasemmalle pysäköinti, pysäköintikiekkko)

- Kevyen sähköajoneuvon kuljettaminen (polkupyörä, kuljettaminen jalkakäytävällä)
- Eläimen kuljettaminen (mitkä säännöt?)
- Moottoritienopeudet (nostetaan vai lasketaan?)
- Raitiovaunun kuljettamisen muut säännöt (mitkä säännöt?)

Liikenteen ohjaus

- Liikenteenohjaajan rooli täsmentyy, säännöt yhteen
 - (poliisi, pelastusviranomainen, lautta-aluksen päällikkö, lossin kuljettaja, sotilas pv:n harjoituksissa, rajavartiomies, tullimies)
 - Poliisi määrää YJT tehtävään, ajo- ja lepoaikatehtävässä,
 - Pelastustoiminnan johtaja määrää,
 - Tienpitoviranomainen, kunta tai tienpitäjä määrää työtä varten
 - Trafi valtuuttaa tai poliisi määrää erikoiskuljetuksessa

- Erikoiskuljetusten liikenteenohjaajien kelpoisuus, oikeuden myöntäminen ja peruuttaminen (lakiin)
- Liikenteenohjauksen merkit (käsimerkit ja ajoneuvosta annettavat merkit, on tarvetta täsmentää)
- Liikenteenohjauslaitteet (liikennevalot, liikennemerkit ja tiemerkinnot)
- Liikenteenohjauslaitteesta päättäminen täsmentyy
 - tien- tai kadunpitäjä päättää, julkisen vallan käyttöä
 - Liikenteenohjauslaitteet DigiRoad tietojärjestelmään
- Uusi liikenteenohjauslaitteita

Ajoneuvon käyttäminen

- Turvalaitteet (täsmennyksiä)
- Tekninen laite ajon aikana (hallintalaitteet, matkapuhelin)
- Ajoneuvokohtaiset nopeusrajoitukset (tarkistetaan)
- Renkaat (uudet raskaan talvirengasmääräykset, kaikkien ajoneuvojen renkaat arvioidaan)
- Tavara- ja henkilökuljetukset (lakitekniisiä korjauksia, traktorit)
- Kytkenät (lakitekniisiä korjauksia)
- Valaisimet (lakitekniisiä korjauksia)
- Maastoajoneuvo tiellä (lakitekniisiä korjauksia)
- Erikoiskuljetukset (suorittaminen ja lupa voimassa olevan sääntelyn mukaan, tarve omalle lainsäädännölle tunnistettu)

Sanktiointi

- On arvioitu hallinnollisen maksuseuraamuksen ja järjestelmän mahdollisuutta
- Liikennevirhemaksu vai rikesakko
- Hallinnossa objektiivinen, ankara vastuu; kuinka pitkälle voidaan viedä haltijan vastuuta
- Vs. pysäköintivirhemaksu
- Rangaistavan alan laajuus
- Keskeistä liikennevalvonnan tehostaminen digitalisaatiota hyödyntämällä
- Poliisin fyysinen valvonta ei ole lisääntymässä; tehdään se automatiikalla mikä on mahdollista
- Ajokorttiseuraamuksen suhde hallintosanktioon
- Oikeushenkilöt

Erinäisiä sääntöjä

- Liikenteenvalvojat
- Poikkeussäännöt (pyritään muodostamaan yksinkertaiset säännöt, kuljettajan harkintavalta korostuu) (kaikki ryhmät samaan pykälään)

Ajoneuvon kuljettaminen – kuka tai mikä? Automaattinen ajaminen

- Kuljettajaa ei ole määritelty laissa
 - TLL 63 §: ”Ajoneuvoa ei saa kuljettaa se, jolta sairauden, vian, vamman tai väsymyksen vuoksi taikka muusta vastaavasta syystä puuttuvat siihen tarvittavat edellytykset.”
 - Moottorikäyttöisen kuljettajalta edellytetään ajokortti tai muu kelpoisuus
- Tienkäyttäjä: *Jokainen, joka on tiellä taikka sillä olevassa ajoneuvossa tai raitiovaunussa (TLL 2 §)*
 - Mahdollistaa vain tieltä tapahtuvan ohjauksen (pysäköintiavustimet)

- Kv. tieliikennesopimus 8 art.:
 - Kuljettaja on ihminen (*person*)
 - Kuljettajan on joka hetki pystyttävä hallitsemaan ajoneuvonsa.
 - Kuljettajan on kaikissa olosuhteissa hallittava ajoneuvonsa kyetäkseen noudattamaan tilanteen vaatimaa varovaisuutta pystyäkseen suorittamaan liikennetilanteen edellyttämät toimenpiteet.
- Uusi 5 *bis* kohta:
 1. Kansainvälisten teknisten vaatimusten mukaiset kuljettajaa avustavat järjestelmät, joiden toimintaan kuljettaja ei voi vaikuttaa, eivät ole sopimuksen vastaisia.
 2. Kuljettajaa avustavat järjestelmät, jotka eivät täytä kansainvälisten teknisiä vaatimuksia, eivät ole määräysten vastaisia, jos kuljettaja voi ohittaa tai kytkeä järjestelmät pois päältä.
- Suomessa asetuksella voimaan 2015

- Uudessa tieliikennelaissa kuljettaja pyritty ”non-personoimaan”
 - ”Oikealta lähestyvää ajoneuvoa on väistettävä.”
 - ”Suojatietä lähestyvän on noudatettava erityistä varovaisuutta ja ajettava sellaisella nopeudella, että ajoneuvon voi tarvittaessa pysäyttää ennen suojatietä.”
- Automaattinen ajaminen:
- Tekniset laitteiden käyttö ajon aikana mahdollistettava
 - Ajoneuvo yhteydessä verkkoon: ajoneuvo, kuljettaja ja matkustaja hyödyntävät palveluja
- ”Ajoneuvon tai raitiovaunun kuljettaja ei saa ajon aikana käyttää teknistä laitetta tai järjestelmää siten, että sen käyttäminen haittaa tai vaarantaa ajoneuvon tai raitiovaunun kuljettamista.”
- ”Moottorikäyttöisen ajoneuvon tai raitiovaunun kuljettaja ei saa ajon aikana käyttää viestintävälinettä siten, että pitää sitä kädessään.”
- Esimerkki: Tesla S:n AutoPilot –järjestelmän ongelmat

Tiedon hyödyntäminen – Iso juttu myös poliisitoimelle

- Tietoa on ajoneuvossa, infrastruktuurissa ja muualla tietojärjestelmissä
- Millä tavalla kyetään hyödyntämään ajoneuvon tietoa?
- Mitä käytännön merkitystä?
- Mistä sitä saa ja millä tavalla?

Suojatie

- TLL 2 § Suojatie: ”suojatiellä jalankulkijoiden käytettäväksi ajoradan, pyörätien tai raitiotien ylittämiseen tarkoitettua, liikennemerkillä tai tiemerkinnoin osoitettua tien osaa”
 - Saako polkupyörällä ylittää suojatien ajaen?
 - Saako autolla ylittää suojatien ajaen?

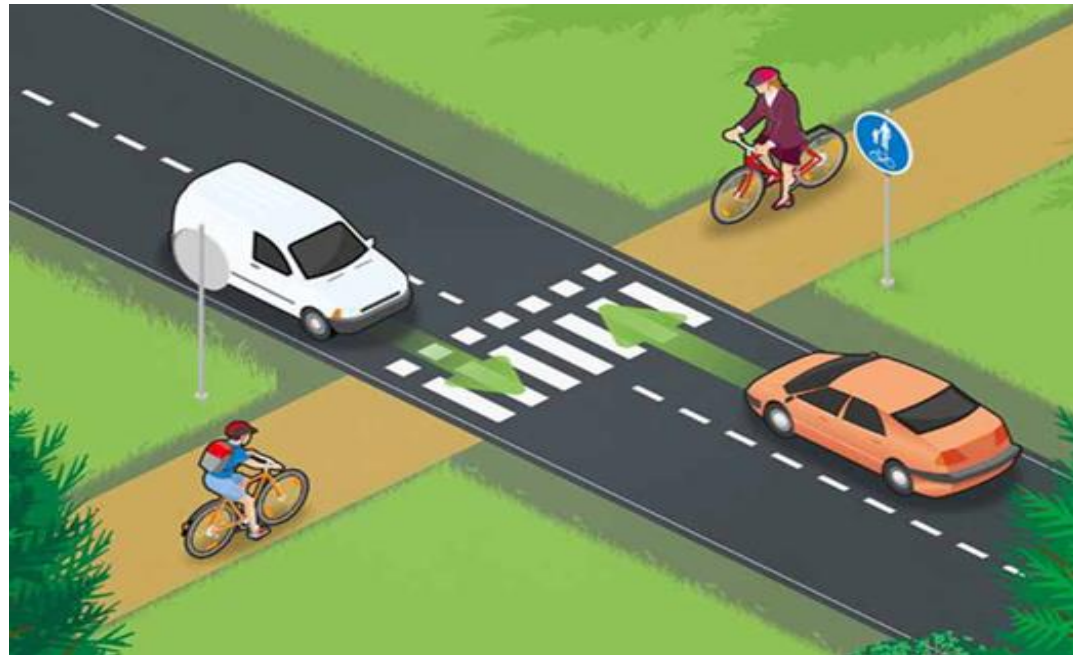
Jakelupysäköinti

- TLL 27 § 3 mom: ”Muunkin ajoneuvon saa erityistä varovaisuutta noudattaen pysäyttää **lyhyeksi ajaksi** jalkakäytävälle tai pyörätielle ajoneuvon nousemista, siitä poistumista, sen kuormaamista tai kuorman purkamista varten, milloin **läheisyydessä** ei ole käytettävissä muuta pysäyttämiseen **sopivaa** paikkaa ja pysäyttämiseen **on pakottavia** syitä. Pysäytetty ajoneuvo ei kuitenkaan saa **kohtuuttomasti haitata** jalkakäytävällä ja pyörätiellä kulkemista. Kuljettajan on tällöin pysyteltävä ajoneuvon **läheisyydessä** ja **tarvittaessa siirrettävä** ajoneuvo paikkaan, jossa se ei häiritse muuta liikennettä.”

Väistämissääntö

- Pyörätieltä ajoradalle tullessaan polkupyöräilijän on väistettävä muuta liikennettä, ellei liikennemerkkein ole muuta osoitettu. Kääntyvän ajoneuvon on kuitenkin aina väistettävä pyöräilijää, joka ylittää risteävää tietä.
- Liikenneturvan tutkimuksen mukaan 29 % autoilijoista ja 40 % pyöräilijöistä tuntee perussäännön, jonka mukaan pyörätieltä ajoradalle tuleva pyöräilijä väistää tullessaan ajoradalle. Säännön tuntemus on huonontunut merkittävästi, kun 1998 säännön tunsivat vielä 69 % autoilijoista ja 72 % pyöräilijöistä.

Pyörätien käyttövelvollisuus

- Nykytilanne: Jos pyörätie on vain vasemmalla puolella tietä, polkupyöräilijä saa lyhyellä matkalla käyttää piennarta tai ajoradan oikeaa reunaa ajoradan oikealla puolella, jos se on kulkureitin tai muun vastaavan syyn vuoksi turvallisempaa.
- Useimmissa valtioissa kv. liikennemerkkisopimuksen mukainen pyöreä sinipohjainen määräysmerkki on velvoittava, eräissä valtioissa käyttövelvollisuus on sidottu vain tien oikeanpuoleiseen pyörätiehen.

Pyöräliikenne yksisuuntaisella kadulla vastasuuntaan

- Suomi: Ei mahdollista
- Ruotsi: Ei säädöksissä, suunnitteluohjeissa pyöräkaista vastasuuntaan
- Tanska: Mahdollista
- Norja: Mahdollista, ei vielä yleistä
- Saksa: Mahdollista
- Itävalta: Mahdollista
- Hollanti: Mahdollista

Pyöräkatu

- Eräissä valtioissa on käytössä liikennemerkillä osoitettu pyöräkatu, jossa kaikki ajoneuvoliikenne on sallittua, mutta ajonopeus on sovitettava pyöräilijän mukaiseksi ja pyöräilijälle annettava esteetön kulku.
- Käyttökohteena kadut, joissa pyöräliikennettä on yhtä paljon tai enemmän kuin autoliikennettä.

Vain pykälät eivät loppupelissä ratkaise

- Onko suojateitä liikaa? Tai onko suojateiden kohdalla liian korkeita nopeusrajoituksia?
- Viestiikö infra pyöräilijälle, että kadulla ajaminen on vaarallista?
- Tukevatko risteyskohdan merkinnät väistämissäntöjen oikeaa tulkintaa?
- Kaksisuuntaisen pyörätien turvallisuusongelmat. Miten päästään enemmän yksisuuntaisuuteen?